

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Методологія і організація наукового економічного дослідження

Methodology and organization of scientific economic research

ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ

Ступінь вищої освіти	Магістр
Навчальний рік	2020/2021
З якого курсу викладається	1
В якому семестрі (-ах) викладається	2
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Ганін Віктор Іванович
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат економічних наук, професор
Кафедра	Міжнародного бізнесу, фінансів та обліку
Посада	Професор
Профіль викладача	ORCID
Контактна інформація	vi.hanin@knute.edu.ua

Анотація

Дисципліна «Методологія і організація наукового економічного дослідження» – вибіркова навчальна дисципліна спеціалізації, передбачена планом підготовки дипломованих фахівців усіх економічних спеціальностей. Курс передбачає ознайомлення з найактуальнішими підходами викладача до організації та проведення наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних авторів, розкриває стратегію викладача щодо підготовки студентів до науково-дослідної роботи (наукових досліджень, статей, тез, курсових та випускних кваліфікаційних робіт).

Мета дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» є формування у студентів наукового світогляду, цілісного уявлення про методологію наукового дослідження та навичок практичного застосування конкретних методів наукового пошуку в професійній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- сутність економічних термінів;

- зміст, роль і задачі науково-дослідної роботи;
- методику й техніку проведення наукових досліджень;
- основні проблеми з якими стикаються вітчизняні й зарубіжні аналітики під час проведення наукових досліджень;
- вимоги до збору й обробки інформації з метою її подальшого використання під час здійснення наукових досліджень, курсових та випускних кваліфікаційних робіт;

вміти:

- уміти використовувати економічні терміни в практичній діяльності;
- аналізувати й обробляти економічну інформацію;
- здійснювати перевірку отримуваної інформації на предмет коректності її формування та оформлення;
- аналізувати і виконувати розрахунки соціально-економічної ефективності вкладення коштів в інвестиційні проекти;
- працювати самостійно та в команді.

Передумови вивчення дисципліни

Знання основ економіки та бухгалтерського обліку, статистики, статистичних методів.

Програма дисципліни

Тема 1. Наука як сфера діяльності і продуктивна сила суспільства.

Організація науково-дослідної роботи в Україні. Роль науки в соціально-економічному та технічному прогресі. Наука як діяльність: характеристика, регулювання. Класифікація наук. Підготовка та використання наукових кадрів.

Тема 2. Теоретичні засади методології та логіки наукових досліджень.

Структура і методологія наукового дослідження. Поняття процесу наукового дослідження. Рівні, структура, класифікація та принципи здійснення. Обґрунтування проблеми дослідження. Наукова ідея як спроба нетрадиційного пояснення явищ. Форми наукового пізнання. Поняття про наукові факти. Наукові гіпотези, наукові закони. Концепція як спосіб тлумачення основної ідеї теорії.

Тема 3. Наукова проблема, гіпотеза, парадигма.

Засновники позитивізму XIX ст., еволюціонізму, індуктивізму тощо. Вчення про науку О. Канта, Г. Спенсера, Д. Мілля, Е. Маха. проблеми філософії науки в неокантіанстві. Формальна логіка. Діалектика як вчення про розвиток. Методологія лінгвістичного аналізу. Презентації про всесвітні наукові дослідження в торгівлі.

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукового пошуку.

Базові характеристики наукових досліджень. Класифікація та характеристика загальнонаукових методів. Емпіричні методи. Планування як функція прогнозування. Етапи і технологія прогнозування. Типологія методів наукового пізнання. Спостереження, порівняння. Вимірювання, експеримент.

Тема 5. Організація наукового дослідження.

Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення дослідження. Роль інформації в наукових дослідженнях. Види джерел інформації. Порядок обробки і групування

літературних джерел. Форми сигнальної інформації. Методи обробки статистичної інформації. Основи теоретичних та експериментальних досліджень. Пошук та обробка статистичної інформації.

Тема 6. Особливості методології та структури економічного дослідження.

Наукова проблема: постановка, формулювання. Дипломна магістерська робота, як вид наукового дослідження. Правові аспекти організації наукового дослідження. Вклад та обґрунтування наукових результатів (експрес-конференція).

Тема 7. Інструментарій економічного дослідження.

Економічна ефективність наукових досліджень у світі (повідомлення, доповіді). Бліц-конференція. Порівняння наукового інструментарію основних шкіл (напрямків) економічної науки.

Тема 8. Економічне обґрунтування макроекономічних явищ.

Необхідність економетричного обґрунтування зв'язків макроекономічних явищ. Моделі багатофакторної регресії. Моделі векторної регресії. Кластерний аналіз.

Тема 9. Опрацювання та оформлення результатів дослідження.

Основи редагування роботи. Види редакційних норм. Технічні правила переносу. Норми набирання таблиць. Норми набирання формул. Норми щодо посилань. Структура рецензії. Найуживаніші мовні кліше для анотації, рецензії, реферування.

Тема 10. Використання методології наукових досліджень у процесі підготовки магістерської випускної кваліфікаційної роботи.

Підготовчий етап виконання випускної кваліфікаційної роботи. Вимоги до випускної кваліфікаційної роботи. Опрацювання літератури та складання плану роботи. Закріплення навичок з використання засобів обчислювальної техніки, як в процесі виконання досліджень, так і при прийнятті рішень.

Особливості та політики дисципліни

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття дисципліни. Студенти мають завчасно інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Проведення семінарських занять передбачено виключно в інтерактивній формі (проведення дискусійних клубів, робота в робочих групах, участь в симуляції або імітаційних іграх) тому передбачається активна участь всіх здобувачів в опануванні зазначеної навчальної дисципліни. Під час практичних занять використовуються ситуації та реальна фінансова звітність вітчизняних підприємств. Усі практичні завдання максимально наближені до реальної діяльності вітчизняного бізнесу, й формування висновків з розрахунків, проведених в рамках виконання поставлених на практичних заняттях завдань, має враховувати сучасний стан економіки країни та регіону. Виконання передбачених завдань формує у здобувача вищої освіти не тільки знання фінансового інструментарію та методики його використання, але й закладає основи критичного мислення й багатоваріантності вирішення професійних задач з урахуванням необхідності максимального задоволення інтересів зацікавлених в результатах такого аналізу осіб.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЕКТС відповідно до діючого [Положення про оцінювання результатів навчання студентів](#).

Поточний контроль (60 балів): 1) активна участь в ділових іграх; 2) виконання розрахункових завдань; 3) поточне тестування на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>).

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Виконання фінансового аналізу суб'єктів господарювання в умовах трансформації фінансової звітності: навчальний посібник / І. П. Косарева, Г. О. Сукрушева, Л. В. Височіна, П. М. Полупан ; під загальною редакцією Р. А. Чемчикаленка. – Харків : Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, 2015. – 172 с.
2. Гурова К. Д., Ганін В. І. Методологія і організація наукового економічного дослідження: Навчальний посібник (3-тє видання, перероблене). – Харків : С.А.М., 2015. – 184 с.
3. Ганін В. І. Мироззренческая культура преподавателя – составляющая парадигмы гуманистически-демократических ценностей // Pedagogiczne nauki : Przemysl. Nauka i studia. Volume 20, 2014. – S. 37–43.